

§ 228

Esitys kansainvälisen adoptiopalvelun jatkoluvan hakemiseksi

HEL 2020-011698 T 05 02 09

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Valviran adoptiolautakunnalta haetaan lupaa kansainvälisen adoptiopalvelun antamiseen adoptiolain (22/2012) sallimaksi viideksi vuodeksi 1.1.2021 alkaen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Katja Niemelä, perheoikeudellisten asioiden päällikkö, puhelin: 310 43420
katja.niemela(a)hel.fi
Maria Kahila, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43087
maria.kahila(a)hel.fi

Liitteet

1 Kertomus kansainvälisestä adoptiopalvelusta vuosina 2016-2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupungin sosiaalilautakunnalla on ollut lupa toimia palvelunantajana kansainvälisissä adoptioasioissa 29.11.1985 lähtien. Lupa myönnetään aina viideksi vuodeksi kerrallaan ja nykyinen lupa on voimassa 31.12.2020 saakka. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialalla kansainvälistä adoptiopalvelunantoa hoitaa perheiden erityispalvelujen perheoikeudellisten asioiden alayksikkö.

Kansainvälisestä adoptiopalvelusta säädetään adoptiolaisissa (22/2012). Kansainvälisen adoptiopalvelun tarkoituksena on välittää adoptioija, jolla on asuinpaikka Suomessa, sellaiselle alle 18-vuotiaalle lapselle, jolla on asuinpaikka vieraassa valtiossa ja joka tarvitsee adoptiovanhemmat. Tehtävänä on avustaa adoption vahvistamiseen liittyvissä toimenpiteissä sekä auttaa ja tukea lasta ja adoptio-vanhempia tarvittaessa myös sen jälkeen, kun adoptio on vahvistettu.

Palvelunantajana voi lain mukaan toimia kunta tai muu yhteisö. Lupa adoptiopalvelun antamiseen voidaan myöntää hakijalle, joka toimii ilman taloudellisen voiton tavoittelua ja jonka harkitaan kykenevän antamaan kansainvälistä adoptiopalvelua ammattitaitoisesti, pitkäjänteisesti ja luotettavasti. Palvelunantaja voi toimia yhteistyössä vain adoptiolautakunnan hyväksymän ulkomaisen palvelunantajan kanssa. Muut palvelunantajat Suomessa ovat Interpedia ry ja Pelastakaa Lapset ry.

Kansainvälisen adoptiopalvelun yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Erityisenä asiantuntija-, lupa- ja valvontaviranomaisena adoptioasioissa toimii Valviran adoptiolautakunta.

Kansainvälinen adoptiotoiminta ei kuulu kunnan lakisääteisiin velvoitteisiin. Toiminnasta aiheutuvat kustannukset on katettu adoptiohakijoilta perittävillä palvelumaksuilla. Adoptiohakijat maksavat lisäksi asiakirjojen käännettämisestä ja laillistamisesta sekä muista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Adoptiopalvelun toimintaympäristössä on jo pidemmän aikaa tapahtunut muutoksia, joiden vuoksi kansainväliseen adoptioon tulevien lasten määrä on voimakkaasti vähentynyt. Kansainvälinen adoptiotoiminta on vahvasti järjestöjen toimintaa, ja myös Suomessa järjestöt hoitavat valtaosan kansainvälisestä adoptiotoiminnasta. Muuttuneessa tilanteessa on ollut perusteltua pyrkiä turvaamaan adoptiotoimintaan erikoistuneiden vahvojen järjestöjen toimintaedellytykset.

Vuonna 2015 nykyistä toimilupaa haettaessa on todettu, että tarkoituksena on luovuttaa Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan kansainvälinen adoptiopalvelu Interpedia ry:lle ja Pelastakaa Lapset ry:lle. Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan kansainvälinen adoptiopalvelu ei ole ottanut uusia asiakkaita vuoden 2015 jälkeen. Ennen vuotta 2015 palveluun rekisteröityneille asiakkaille on luvattu hoitaa adoptioprosessit huolellisesti loppuun asti.

Adoptiopalvelun luovutusta varten perustettiin työryhmä, johon osallistui kaikkien adoptiopalvelunantajien, adoptiolautakunnan sekä Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan edustajia. Työryhmässä todettiin, että Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan kansainvälisen adoptiopalvelun luovutus sellaisenaan, ei ole realistinen asiakkaiden näkökulmasta, muun muassa prosessien pidentymisen ja asiakkaiden kustannusten kasvamisen vuoksi. Työryhmässä päädyttiin siihen, että Helsingin adoptiopalvelu hoitaa asiakkuudet loppuun itse, jolloin voitiin parhaiten turvata asiakkaille koko adoptioprosessien huolellinen hoito.

Vuosien 2016–2020 aikana lähes kaikki adoptiopalvelun asiakkuudet on hoidettu loppuun. Osa asiakkaista päätyi epävarmassa tilanteessa

oma-aloitteisesti vaihtamaan adoptiopalvelunantajaa ja aloittamaan oman adoptioprosessin adoptiopalvelun osalta alusta. Osa halusi jatkaa odotusta Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan adoptiopalvelussa.

Edellistä toimilupaa haettaessa hakemuksia oli Thaimaassa, Etelä-Afrikassa ja Bulgariassa yhteensä 47 kappaletta. Thaimaan hakemukset on näiden vuosien aikana saatu hoidettua loppuun ja yhteistyö Thaimaan kanssa on päättynyt. Keskenräisiä hakemuksia on jäljellä kuusi kappaletta; Etelä-Afrikassa on yksi hakemus, jonka käsittelyä koronapandemia on hidastanut ja Bulgariassa viisi hakemusta. Bulgarian odotusajat ovat Bulgarian adoptiotilanteesta johtuen pidentyneet jopa seitsemään vuoteen. Bulgarian adoptiokontaktista on kerrottu, että lapsiesityksiä voisi olla tulossa asiakkaillemme lähiaikoina.

Adoptiopalvelun luovutusta selvittäneessä työryhmässä tunnistettiin haasteita myös adoptioasiakirjojen arkistointiin liittyvissä ja adoptiolain velvoittaman adoption jälkipalveluun liittyvissä kysymyksissä. Adoptiopalvelunantaja on veloitettu arkistoimaan adoptioasiakirjoja 100 vuotta. Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan adoptiopalvelun adoptioasiakirjojen siirtäminen järjestöjen arkistoihin ei olisi ollut mahdollista.

Adoptiolain (22/2012) 33 §:ssä säädetään adoptiopalvelunantajan tehtävistä ja jälkipalvelutyöstä. Kansainvälisen adoptiopalvelunantajan jälkipalveluun kuuluu adoptiolain 92 §:ssä tarkoitettu asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus, 93 §:n mukainen jälkipalveluasiakkaalle annettava tuki ja ohjaus tietojen saamisen yhteydessä sekä 33 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdan mukainen velvollisuus avustaa tietojen saamisessa lapsen alkuperästä ja muista tiedoista lapsen lähtömaasta sekä tuen ja ohjauksen tarjoaminen tietoja annettaessa. Jälkipalveluun sisältyy myös ohjaus ja tuki, jota on annettava tarvittaessa myös juurimatkaa suunnittelevalle tai juurimatalle lähtevälle.

Kansainvälisen adoptiopalvelun hoitamiseen liittyviä tehtäviä hoitaa perheoikeudellisten asioiden adoptiotyöryhmän sosiaalityöntekijä. Adoption jälkipalveluun on hänen työpanoksestaan osoitettu kolmannes. Jälkipalvelutyön rahoitus tulee nykyisin Valviran adoptiolautakunnasta ja sen toteuttamisesta raportoidaan Valviraan puolivuositain.

Edellä mainitut seikat huomioiden on perusteltua hakea vielä yksi jatkolupa Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan adoptiopalvelulle. On oletettavaa, että seuraavan viisivuotiskauden aikana kaikki loput adoptioprosessit saadaan hoidettua luvatusi huolellisesti loppuun asti. Nyt haettava jatkolupa ei velvoita Helsingin sosiaali- ja terveyslautakuntaa jatkamaan palvelun antamista koko lupakauden ajan.

17.11.2020

Adoption jälkipalvelun osalta tulee selvittää Valviran adoptiolautakunnasta, millainen toimilupa tarvitaan myöhemmin vain adoption jälkipalvelun hoitamiseen.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Katja Niemelä, perheoikeudellisten asioiden päällikkö, puhelin: 310 43420
katja.niemela(a)hel.fi
Maria Kahila, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43087
maria.kahila(a)hel.fi

Liitteet

1 Kertomus kansainvälisestä adoptiopalvelusta vuosina 2016-2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano